

FAÁPOLÁSI SZAKVÉLEMÉNY

KÉSZÍTETTE:

DR. KERÉNYI-NAGY VIKTOR

agrártudomány – természetvédelem doktora

okleveles kertészmérnök

minősített favizsgáló és faápoló szakmérnök

kenavi1@gmail.com, 06709401685

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÁLTALÁNOS ISMERTETÉS.....	3
II. VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK.....	6
III. PÓTLÁSI JAVASLAT	9
IV. FADIAGNOSZTIKAI ADATLAPOK ÉS FAÁPOLÁSI JAVASLATOK.....	11
1. FEHÉR EPERFA (<i>MORUS ALBA</i> , KÉTTÖRZSŰ).....	12
2. KÖZÖNSÉGES NYÍR (<i>BETULA PENDULA</i>).....	16
3. FEHÉR EPERFA (<i>MORUS ALBA</i> , TÁMFALNÁL)	19
4. FEHÉR EPERFA (<i>MORUS ALBA</i> , PALÁNKOS GYÖKERŰ).....	23
5. KÖZÖNSÉGES NYÍR (<i>BETULA PENDULA</i> , GOLYVÁS).....	28

I. ÁLTALÁNOS ISMERTETÉS

1984-ben az Európai Unió Erdészeti és Fagazdálkodási Bizottsága elfogadott egy ötlépcsős modellt a fák, fasorok állapotfelmérésére, melyet hazánkban RADÓ (1999) honosított meg. E módszert alkalmazva, vizuális favizsgálat során a mérsékelt övi fafajok értékelhetők, az 1–5 értékszámmal a fasorok egyedeinek részeit – gyökér, törzs, korona, az ápolás mértéke életképesség – és ezen számok számtani átlagából állapítható meg a fa állapota, míg az egyes egyedek súlyozott számtani átlagából a fasor állapota. Bár a fa élettanilag egységes egészet alkot, de egyes részei és az adott termőhelyi (helyesebben lelőhelyi) körülmények alapos vizsgálatot igényelnek, mert az egyes elemekre gyakorolt hatás a teljes faegyed életlehetőségeit, élettartalmát meghatározzák. Így tehát a korona sérülés kevésbé veszélyezteti a faegyed életét, mint a vázág sérülése, de a koronaalap károsodása, a törzs, gyökérnyak vagy a gyökér sérülése, betegsége, pusztulása pedig életveszélyes lehet a faegyedre.

A Radó-féle EU-s faértékelés (1999) 5 vizsgálati elemét A (gyökérzet és termőhely), B (törzs állapot), C (korona állapot), D (ápolás mértéke), E (életképesség vizsgálat) betűk jelölik, mindegyik elem 5 skálás bontással osztályozandó.

A – gyökérzet és termőhely:

A gyökér két alapfunkciót tölt be: rögzíti az egyedet és felveszi a vizet a benne oldott szervesen sókkal együtt. Termőhelyi adottságok esetében nagyon fontos a gyökérlégzés, melyhez oxigén szükséges. Ha a talaj tömörödött vagy kötött, akkor a fa légzésintenzitása csökken. A gyökérzet és termőhely vizuális osztályozását az 1. táblázat foglalja össze.

1. táblázat: A gyökér és termőhely vizuális osztályozása (RADÓ, 1999)

Értékelés	Osztályzat
Láthatóan fejlett gyökérzet, optimális termőhelyen.	5
A gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, elfogadható termőhelyen.	4
A gyökérzeten látható károsodások (sebek és korhadások), csekély hibákkal rendelkező termőhelyen.	3
Gyökérzet látható erős felszíni károsodása, jelentősen kedvezőtlen termőhelyen	2
A gyökérzet erős, legalább 50 %-os károsodása, nagyon rossz feltételekkel rendelkező termőhelyen.	1

B – fatörzs állapot:

A törzs fő funkciója a gyökér és a lombkorona közötti tápanyagforgalom biztosítása, a korona megtartása. A törzs (belülről kifelé haladva) a szervesen sók és víz korona irányú szállítását végző fatestből, az osztódást és így a másodlagos vastagodást biztosító kambium rétegből, az asszimilátumokat a gyökér irányába szállító háncrestestből, a keresztirányú tápanyagforgalmat biztosító bélsugarakból és a fatest védelmét szolgáló héjkéregből áll. A fatörzs legsérülékenyebb része a fás szár 1–2 cm vastagságú elemei, melyek a tápanyagforgalom és sejtosztódás biztosítására szolgálnak. A törzs sérülése esetén még jó állapotú gyökér mellett is előállhat a korona tápanyag-utánpótlási zavara. A fatörzs állapotának osztályozását a 2. táblázat foglalja össze (RADÓ, 1999).

2. táblázat: A fatörzs vizuális osztályozása (RADÓ, 1999)

Értékelés	Osztályzat
A törzs nem károsult.	5
Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb).	4
A törzs egyértelmű károsodása (néhány felszíni seb és rothadási helyek)	3
A törzs erős károsodása (több nagyfelületű vagy mély rothadási seb, korhadások).	2
A törzs előrehaladottan károsult, elhalt, korhadt (a törzs oly mértékben károsult, hogy statikai vagy tápanyagellátási funkcióját nem képes ellátni.	1

C – korona állapot:

Az Európai Unió tagállamai a fákat nem tömegük, hanem tájképi elemként értékelik, valamint a fák szolgáltatásai alapján. A fák szolgáltató értéke a lomb- vagy asszimilálófelületével arányos, de a lombfelület nagysága a fa korától és annak állapotától függ. A fák szolgáltatásai az asszimilálás, a szennyezőanyagok lekötése, a klíma javítása, zaj- és rezgésvédelem, talajvédelem, műtárgyvédelem, rekreáció, valamint az élővilág élőhelye. A korona állapotának osztályozását a 3. táblázat foglalja össze (RADÓ, 1999)

3. táblázat: A korona vizuális osztályozása (RADÓ, 1999)

Értékelés	Osztályzat
A korona formája (fajra jellemzően) ép, a lombveszteség nem haladja meg a 10 %-ot.	5
A lombzatveszteség 11–25 % közötti.	4
Jelentős lombveszteség.	3
Erős koronakárosodás.	2
Elhalt korona, teljes lombveszteség.	1

D – ápolás mértéke:

Az értékelési módszer a már megeredt fákra került kidolgozásra, tehát a kiültetési és az azt követő fokozott ápolási munkálatokkal nem foglalkozik. Ápolási munkák részét alkotják a fatányérok kapálással történő fellazítása a gyökérlégzés és a csapadék talajba jutásának biztosítására, a faveremrácsok tisztítása, a fák metszése, a növényvédelem, idősfa ápolás (pl. mankózás, burkolat bontás a fa gyökérzete környékén), építkezési munkálatok során a kalodázás, szükség esetén az áttelepítés, pusztulásuk esetén a kiszedésük. A fatányér, fatörzs és a korona állapotára vonatkozó ápolási munkák osztályozását a 4. táblázat foglalja össze (RADÓ, 1999)

4. táblázat: Ápolás mértéke (RADÓ, 1999)

Értékelés	Osztályzat
Optimálisan ápolat fa.	5
A fa kismértékű ápoláshiányt mutat.	4
A fa egyértelmű ápoláshiányt mutat.	3
A fa ápolatlan.	2
A fa elhanyagolt állapotban van.	1

E – életképesség vizsgálat:

A fa életképessége lényegében az A–D tényezők függvénye, a fasorok ápolásának legfontosabb tényezője, hiszen ezen érték alapján lehet a fák ápolási munkáját, végső esetben cseréjét megtervezni, de ennek a paraméternek a meghatározása komplex volta miatt a legnehezebb. Az életképesség-értékelése vizuális, szemrevételezési módszerrel történik, értékelési szempont a koronaforma, hajtásmorfológia, növekedési erély, levél mérete és színeződése, lombosodás mértéke és hullása, generatív szervek fejlődése és berakódottságuk, szerveket ért károsodás mértéke. A fák életképességi határának belterületen 70, külterületen 90 éven határozza meg Radó (1999). A fatányér, fatörzs és a korona állapotára vonatkozó ápolási munkák osztályozását a 5. táblázat foglalja össze (RADÓ, 1999)

5. táblázat: Életképesség értékelése (RADÓ, 1999)

Értékelés	Osztályzat
Élettartama vágásérettségig becsülhető (70, ill. 90 év).	5
Beavatkozással megközelítheti a vágásérettséget.	4
Egy évtizeden belül lecserélendő.	3
Rövidesen lecserélendő.	2
Sürgősen lecserélendő állapota vagy károsodása miatt (baleset vagy építmény-rongálás veszélye).	1

II. VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK

Vonatkozó jogszabályok (a fakivágási engedély / utólagos bejelentés (Határozat) és fapótlási kötelezettség megállapításának ügyében keresendő Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetvárosi Polgármesteri Hivatala, 1113 Budapest, Bocskai út 39–41.):

„346/2008. (XII. 30.) Kormányrendelet a fás szárú növények védelméről”

rendelet elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800346.kor>

(részletek:)

2. § (1) Fás szárú növény az ingatlan azon részén és oly módon telepíthető, hogy az - figyelemmel az adott faj, fajta tulajdonságaira, növekedési jellemzőire, szakszerű kezelésére - az emberi életet és egészséget nem veszélyeztetheti, a biztonságos közlekedést nem akadályozhatja, valamint nem okozhat kárt a meglévő építményekben, létesítményekben, és nem akadályozhatja azok biztonságos működését.

(3) Fás szárú növény pótlása nem történhet az 1. mellékletben felsorolt fajok egyedeivel.

4. § (1) A használó köteles gondoskodni az ingatlanon lévő fás szárú növények fenntartásáról, az adott faj tulajdonságainak megfelelő szakszerű kezeléséről (így különösen víz- és tápanyag-utánpótlásról, metszésről, növény-egészségügyi beavatkozásról), valamint szükség szerinti pótlásáról.

(2) A használó köteles gondoskodni az ingatlanán lévő fás szárú növények emberi életet, egészségét veszélyeztető részeinek eltávolításáról.

1. melléklet a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelethez

Inváziós fajú fás szárú növények

Magyar név	Tudományos név
fehér akác*	<i>Robinia pseudoacacia</i>
amerikai kőris*	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>
mirigyes bálványfa*	<i>Ailanthus altissima</i>
cserjés gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Padus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

**„Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének
37/2015. (X. 30.) önkormányzati rendelete a fás szárú növények védelméről”**

rendelet elérhető: <https://net.jogtar.hu/rendelet?council=erzsebetvaros&docid=A1500037.07R>

(részletek:)

5 § (4) A fakivágási engedély kiadására irányuló kérelem az 1. sz. melléklet szerinti formanyomtatványon vagy annak megfelelő tartalommal nyújtható be. Az engedély kiadására irányuló kérelemhez csatolni kell

a) az érintett fával rendelkezni jogosult kivágáshoz hozzájáruló nyilatkozatát, az élet- és súlyos balesetveszély illetve kiszáradt fa kivágására irányuló kérelem kivételével (társasház esetében közgyűlési határozatot, a fakivágáshoz - a társasházakról szóló törvény, illetve a társasház szervezeti és működési szabályzatának eltérő rendelkezése hiányában - egyszerű többségi döntés szükséges),

b) a kivágni tervezett fára vonatkozó minősített favizsgáló szakértői véleményt,

c) a kivágni tervezett és a megtartandó fák pontos helyét, ábrázoló helyszínrajzot, a darabszám, a fafaj, és a törzsátmérő feltüntetésével,

d) a pótlás módjára vonatkozó nyilatkozatot,

5/A. § (1) A kivágási engedéllyel érintett fás szárú növényen a véglegessé válás ismertté vált időpontjától számított 5 munkanapon belül fel kell tüntetni, hogy a www.erzsebetvaros.hu honlapon megtalálható a - személyes adatok nélküli - kapcsolódó engedély, és a szakvélemény, amennyiben készült. A fás szárú növényen elhelyezett tájékoztató tartalmazza a kivágás indokát, a kivágás leghamarabbi lehetséges időpontját és a pótlással vagy megváltással kapcsolatos információkat.

(2) A véglegessé vált fás szárú kivágásának tudomásul vételével érintett fás szárú növényre vonatkozó határozat - személyes adatok nélkül - annak véglegessé válása megismerésének időpontjától számított 5 munkanapon belül a www.erzsebetvaros.hu honlapon megjelenítésre kerül.

(3) A kivágási javaslatot tartalmazó szakvélemény, annak rendelkezésére állásától számított 5 munkanapon belül a www.erzsebetvaros.hu honlapon megjelenítésre kerül, egyidejűleg a szakvéleménnyel érintett fás szárú növényre tájékoztató kerül kihelyezésre, amely tartalmazza a kivágás indokát, a kivágás várható időpontjáról és a pótlással vagy megváltással kapcsolatos ezen időpontig ismert információkat.

(4) A tájékoztatás és a honlapon történő megjelenítés a közterületen lévő fás szárúak kivágására és a magánterületi fák kivágására is vonatkozik.

6. § (1) A pótlás mértékét, módját és határidejét a Jegyző e rendeletben foglaltak szerint határozza meg. Az engedélyes köteles a Jegyző által megállapított mértékben és módon, az előírt határidőn belül gondoskodni a kivágott fák pótlásáról.

(4) Ha az ingatlanon álló fa kivágását előidéző élet-, egészség-, súlyos baleset- vagy vagyronveszélyes állapot, valamint elhalt, kiszáradt fa esetében a fa kipusztulása a használónak nem felróható okból következett be, a pótlási kötelezettség a kivágott fa darabszámával egyezik meg.

(6) Amennyiben a fapótlás teljesítése az ingatlan udvarán a burkolat feltörésével műszaki szempontból megoldható, a pótlásra kötelezett köteles gondoskodni a fapótlás teljesítése érdekében megfelelő fahelyek kialakításáról.

(9) A fapótlással kapcsolatos alapvető szakmai követelmények:

a) az ültetendő díszfa törzsátmérője minimum 5 cm, minimum 1 m³ méretű ültetőgödör kialakítással, teljes talajcserével, termőföld feltöltéssel,

(10) A fapótlást a fakivágást követő egy éven belül kell teljesíteni. Az egy éves határidő lejárta előtt a fapótlásra kötelezett által benyújtott kérelemre a határidő egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható.

(11) Ha a pótlásként ültetett fa a pótlásától számított második vegetációs időszak kezdetén nem hajt ki, a pótlás eredménytelennek tekintendő, és azt meg kell ismételni.

(12) A fapótlás szakszerű teljesítését a Jegyző ellenőrzi.

III. PÓTLÁSI JAVASLAT

A kivágandó 2 db fa pótlására 2 db, legalább 5 cm törzsátmérőjű, kétszer iskolázott madárberkenyét (*Sorbus aucuparia*) javaslok a 1071 Budapest, Peterdy utca 24. (társasház) területén.

A madárberkenye szurdokerdei fafaj is, így jól bírja az árnyékosabb, nyirkosabb termőhelyet is, legfeljebb 8–12 m magasra megnövő, laza lombkoronájú (így nem árnyékolja le az alsó lakásokat), lombhullató, őshonos fa. Levelei páratlanul szárnyasan összetettek, ősszel sárgára, sárgászörszre színeződnek, nagyjából az első komolyabb fagyhatásra, egyszerre hullanak le. Virágai május és június folyamán nyílnak, illatosak, a beporzók kedvelt tápnövénye. Alma áltermései pirosak vagy sárgák, 1 cm átmérőjűek, madarak kedvelt tápláléka. Termése nem okoz szennyeződést.

(Az építménytől tartandó védőtávolság megadásáról tájékoztatást ad Erzsébetváros Polgármesteri Hivatala. Közműtérképet a közműszolgáltatóktól lehet beszerezni.)

Pótlásra javasolt madárberkenye termékes koronája, virágzata kinagyítva

Pótlás javasolt egyik helyszín (X) a Peterdy utca 24. ingatlan területén, a közösségi térként funkcionáló részt laza lombzatával kevésbé fogja leárnyékolni, alatta kellemes, szórt fény lesz.

Pótlás javasolt másik helyszín (X) a Peterdy utca 24. ingatlan területén, a laza lombzatával és alacsony termete révén a szomszédos ingatlanokat se fogja leárnyékolni.

IV. FADIAGNOSZTIKAI ADATLAPOK ÉS FAÁPOLÁSI JAVASLATOK

Megrendelő:

Bogár Anikó
Társasházkezelő
Flamingó Kft.
06306878747

Helyszín:

1071 Budapest, Peterdy utca 24. (társasház)

Peterdy utca 24. társasház, piros vonallal a telekhatár, 1 – fehér eperfa (*Morus alba*, kéttörzsű), 2 – közönséges nyír (*Betula pendula*), 3 – fehér eperfa (*Morus alba*, támfalnál), 4 – fehér eperfa (*Morus alba*, palánkos gyökerű), 5 – közönséges nyír (*Betula pendula*, golyvás)

**1 – FEHÉR EPERFA (*MORUS ALBA*, KÉTTÖRSZŰ) – ÉLET- ÉS VAGYONBIZTONSÁGI OKOKBÓL
KIVÁGANDÓ**

Fafaj: Fehér eperfa (*Morus alba*)

Státusz: idegenhonos, díszfa

Törzsátmérő (1 m magasan mérve): cca. 40,5 cm és 36 cm (kéttörzsű)

Törzskörméret (1 m magasan mérve): cca. 127 cm és 112 cm (kéttörzsű)

Faállapot: Közvetlen élet- és vagyonbiztonsági veszélyt jelentő fa, kivágandó.

A gyökér és termőhely vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p data-bbox="201 219 1217 293">Gyökérzet látható erős felszíni károsodása, jelentősen kedvezőtlen termőhelyen.</p> <p data-bbox="201 342 1217 831">Indoklás: A Lakók elmondása szerint a kert talaja alatt a II. Világháború törmeléke található, ennek nyomai felfedezhetők voltak növénytelepítéskor is. A fa termőrétege erodálódott, több támasztó- és palánkgyökér a felszínen található. A fa kéttörzsű, gyökérnyakból V-alakban, villásan fejlődött a két törzs. A villás elágazás esetén a fásszárúakra jellemző másodlagos vastagodás szétrepesztheti a gyökérnyakat, így a két törzs két irányba szétnyúlva kitörhet. Mivel a gyökérnyak köti össze a fatörzset a gyökérzettel, viseli a lombkorona, koronaalap és törzs súlyát, a legnagyobb fizikai behatások ezt a pontot terhelik és érik. A gyökérnyaki sérülés nem gyógyítható. A korábbi favisszavágások és bekorhadások miatt a koronastabilizálás (például „kobrázás”) vagy épülethez rögzítése azok állaga miatt nem megoldható. A gyökérnyak a villás elágazás alapján bekorhadt, vízszák található benne, a felhalmozódott korhadékból már növények nőnek ki.</p> <div data-bbox="204 837 1142 1451"> </div> <div data-bbox="354 1458 1066 2054"> </div>	<p data-bbox="1241 219 1262 248">2</p>

A fatörzs vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>A törzs erős károsodása (több nagyfelületű vagy mély rothadási seb, korhadások).</p> <p>Indoklás: A kettéágazó törzseken korábbi szakszerűtlen facsonkolási munkálatok láthatók, a visszavágás nem ággallérra történt, így a sebfelület nem tudott kalluszosodni (hegyszövetesedni), a sebfelületek (legalább) több éve kezeletlenek, beszáradtak, fehérkorhadásosok, a törzs felsőbb részein lévő törzssérüléseken bakteriális folyásnyomok láthatók. A fehér- (maró-, korróziós) korhadás során a gombák először a sejtfalak lignin anyagát bontják el, így az átmenetileg megmaradó cellulózváz miatt a fatest szürkés- vagy sárgásfehér lesz. Később a cellulózok és a hemicellulózok is lebomlanak és a fatest tömegét veszítve laza, vattaszerű, szétmorzsolható lesz, ezáltal a fa statikája, állékonyága jelentős mértékben csökken.</p> <div data-bbox="268 712 1155 2060"> </div>	<p>2</p>

A korona vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Jelentős lombvesztéség.</p> <p>Indoklás: A korona korábbi és szakszerűtlen visszavágás miatt deformálódott, csonkolt. A kéttörzsű fa egy-egy fél és csonkolt lombkoronából épül fel. A korábbi visszavágások miatt a koronastabilizálásra nincs lehetőség, a koronaredukció a törzsön található bekorhadások, fehérkorhadások és bakteriális folyások miatt nem indokolt, a kettős törzs miatt visszavágás esetén még fokozottabb erőhatás húzná szét a két törzset, az újulatok pedig középen feszítenék szét a két törzset. A törmeléktalajon fejlődött fa súlypontja magasan található, a rossz talajszerkezet miatt a fa kibillenhet nyugvópontjából.</p> 	<p>3</p>

Ápolás mértéke

Értékelés	Osztályzat
<p>A fa elhanyagolt állapotban van.</p> <p>Indoklás: A fa termőhelye és maga a fa több éve nem kapott semmilyen ápolást.</p>	<p>1</p>

Életképesség értékelése

Értékelés	Osztályzat
<p>Sürgősen lecserélendő állapota vagy károkozása miatt (baleset vagy építmény-rongálás veszélye).</p> <p>Indoklás: Világháborús törmeléktalajon fejlődött, idegenhonos, inváziós fafaj. Gyökérnyaka bekorhadt, vízszaksos, innen két törzs ered, a két törzs villásan ágazik el, a V-elágazás miatt a másodlagos vastagodás révén feszítik egymást. Törzsön korábbi visszavágások nyomán bekorhadások, fehérkorhadás. Korona stabilizálásra az épületek sem alkalmasak. <u>Élet- és vagyónvédelmi okból sürgősen kivágandó.</u></p>	<p>1</p>

2 – KÖZÖNSÉGES NYÍR (*BETULA PENDULA*) – MEGTARTANDÓ

Fafaj: Közönséges nyír(fa) (*Betula pendula*)

Státusz: őshonos, pionír, puhafa

Törzsátmérő (1 m magasan mérve): cca. 28 cm

Törzskörméret (1 m magasan mérve): cca. 88 cm

Faállapot: Jelentős koronaredukcióval megtartható.

A gyökér és termőhely vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>A gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, elfogadható termőhelyen.</p> <p>Indoklás: A talaj felszínén több feszítőgyökér található. A talaj törmeléktalaj (világháborús), így nem optimális termőhely. A közönséges nyír a többi fa közé „beszorulva” fejlődött, ezért felnyurgult. A fa több társasház által körbezárt belső kertben áll, néhány méteren belül az egyes társasházak belső kertjeit elválasztó kőkerítés, mely minden bizonnyal korlátozza a gyökérfejlődést.</p>	4
	

A fatörzs vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb). Indoklás: A törzs egyenes, hengeres, lényegében ágiszta, elágazódás mentes, felnyurgult, pózna jellegű, stabilitásához nagy mértékben hozzájárulhatnak a körülötte lévő fák, melyek a szélterheléstől óvják a törzset. A törzsön néhány gallyalap beszáradás megfigyelhető.	4

A korona vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
Jelentős lombvesztés. Indoklás: A fajra jellemző és a fa méretéhez képest gyengén fejlett korona, mivel a környező fák szorításában felnyurgult, felkopaszodott, fejnehéz. Koronaalap lényegében nem alakult ki, a korona gyengén fejlett oldalágakból áll, vázágakról nem beszélhetünk.	3

Ápolás mértéke

Értékelés	Osztályzat
A fa kismértékű ápoláshiányt mutat. Indoklás: A törzsön található gallyak beszáradási alapjai nincsenek kezelve, a fa lényegében öntisztult a száraz részeitől.	4

Életképesség értékelése

Értékelés	Osztályzat
Rövidesen lecsereendő. Indoklás: A fa alapvetően jó állapotú, de több társasház kerítésekkel tagolt, közös belső udvarán áll, igen közel az egyik kőkerítéshez. A talaj világháborús törmelékből feltöltött közeg, több feszítő- és támasztógyökér a talaj felszíne felett található. A nyírfa a többi fa közé szorulva nőtt fel, ezért felnyurgult, „zászló” jellegű habitusú (póznaszerű törzsön kis méretű lombkorona), a környező fák lombkoroájának redukójakor el fogja veszíteni a nyírfa azok támasztását és szélóvásuk, a súlypont magasan található, így könnyen kifordulhat a szélből védtelen nyírfa. A nyírfa megmentése érdekében jelentős koronaredukcióra van szükség, hogy a fa súlypontja a gyökérnyakhoz közelebb kerüljön. Mivel azonban nincsen koronaalap vagy olyan vázág, amire vissza lehetne metszeni, így a talajhoz legközelebb eső, fiatal gallyakra szükséges visszametszeni. Metszéskor szívóhajtások megtartása szükséges. Metszés után közvetlenül le kell kezelni a metszlapot Fagél-lel vagy egyenértékű favédelmi készítménnyel, a sebfelületet évente újra kell kezelni a gombás fertőzések	2

megelőzése érdekében. A következő vegetációs időszakban kitörő új hajtásokat válogatni szükséges (megfelelő növekedési erélyű vesszők egy része tartandók meg, optimális pozíció a kialakítandó új koronán belül). A kitörő hajtásokat rendszeresen ellenőrizni kell, mivel az alvórügyből fejlődő ágrendszer szöveti struktúrája járulékos, az a szállítószöveti struktúrához nem szervesen kapcsolódik, így könnyen „kifordul”, tőből kitörhet. A fa stabilizálása nem megoldható, mivel nagyjából a társasházak udvarainak a közepén áll, de olyan magas építmény nincs a közelében, melyhez köthető lenne, ellenben az alatta lévő építményeket (kerítések, melléképületek, közösségi teresedések) veszélyezteti.

A fa javasolt ifjítási pontja:

3 – FEHÉR EPERFA (*MORUS ALBA*, TÁMFALNÁL) - MEGTARTANDÓ

Fafaj: Fehér eperfa (*Morus alba*)

Státusz: idegenhonos, invazív, díszfa.

Törzsátmérő (1 m magasan mérve): cca. 34,5 cm

Törzskörméret (1 m magasan mérve): cca. 109 cm

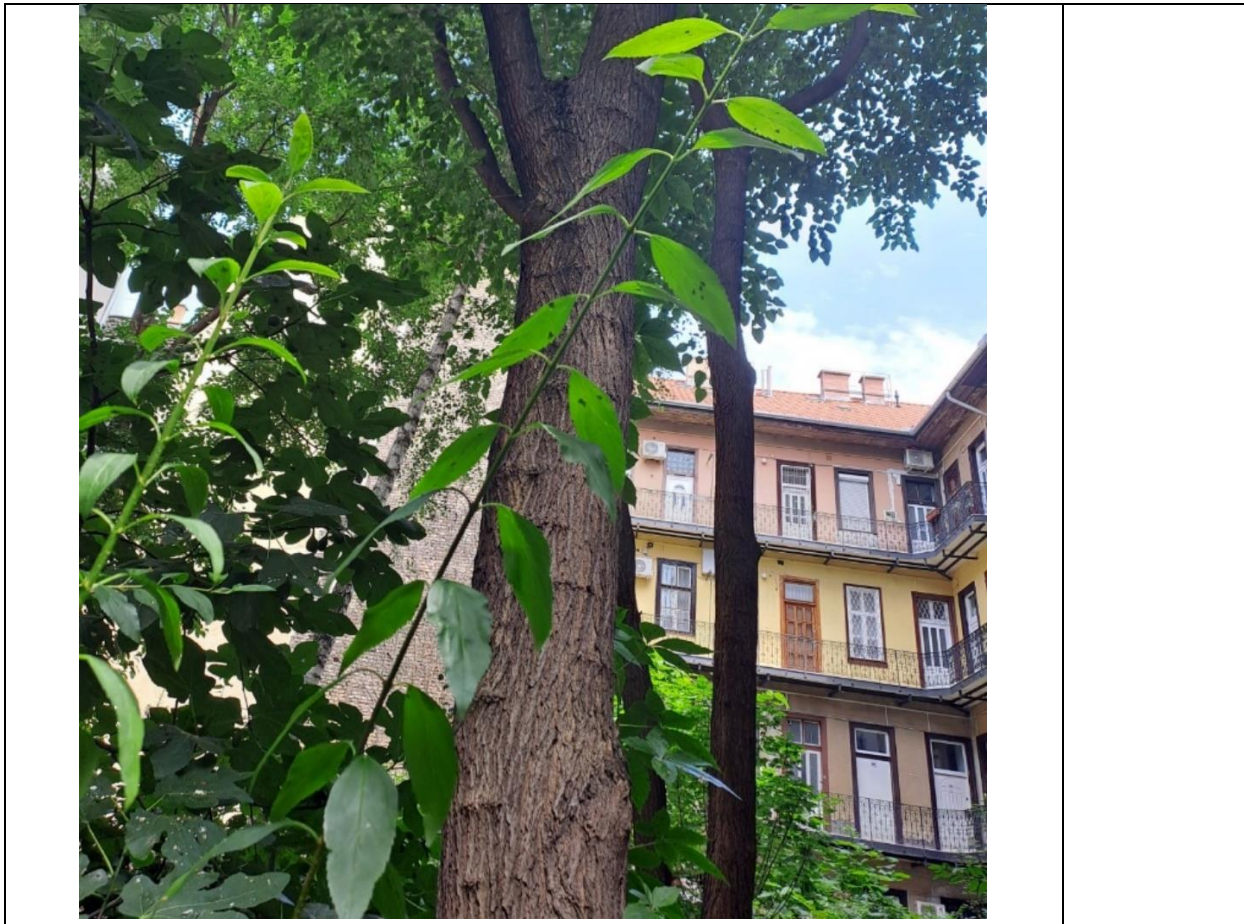
Faállapot: Jelentős koronaredukcióval megtartható.

A gyökér és termőhely vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Gyökérzet látható erős felszíni károsodása, jelentősen kedvezőtlen termőhelyen</p> <p>Indoklás: Az eperfa talajfelszíne két síkra tagolódik, az alacsonyabbik részt közösségi térként használják, kavicságyással és műanyag fűszővettel („holland gyp”) takart, emiatt ez a rész nem értékelhető favédelmi szempontból. Magasabbik talajfelszín téglából rakott támfal választja el, a támfal kis mértékben mozoghat, azt a fa gyökérnyaka nyomhatja, a támfal statikai ellenőrzésére szakember felkeresése javasolt.</p>	2
	

A fatörzs vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb).</p> <p>Indoklás: A fa törzse felnyurgult, egyenes, hengeres, koronaalapja egészséges, vázágai többségében U-alakban ágaznak le a törzsről, így a másodlagos vastagodás által nem valószínű lehasadásuk. A törzsön néhány beszáradt ágalap található.</p>	4

A korona vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Jelentős lombvesztés.</p> <p>Indoklás: A koronát több évvel ezelőtt részben csonkolták, talajról és létráról elérhető magasságú oldalágakat részben eltávolították, ezért a korona még inkább felnyurgult, benne csonkok és korhadások láthatók. Akorona jelentősen redukálendő a fa stabilizálása és megmentése érdekében. A törzsön kúszó liánok eltávolítandók.</p> 	<p>3</p>

A fa javasolt ifjítási pontja:

Ápolás mértéke

Értékelés	Osztályzat
<p>A fa ápolatlan.</p> <p>Indoklás: Korábban szakszerűtlen ágeltávolítások, csonkolások láthatók, amelyek miatt a fa egészségi állapota romlott. A sebfelületek nem voltak kezelve, vagy ismételten kezelve.</p>	2

Életképesség értékelése

Értékelés	Osztályzat
<p>Egy évtizeden belül lecserélendő.</p> <p>Indoklás: A talajt világháborús törmelék alkotja, a talaj két térszintű, részben kavicsos, a tenyészterület közel fele holland műfűvel takart, a két térszint támfal választja el. A fa súlypontja magasan található, ami a talaj két szintje miatt kockázatos, a szélnyomás a magasabbik térszint felől érkezik, az alacsonyabbik térszint a lakóház oldalában található, a támfal statikai ellenőrzésre szorul. A fa csak jelentős koronaredukcióval tartható meg. Metszéskor szívóhajtások megtartása szükséges. Metszés után közvetlenül le kell kezelni a metszlapot Fagél-lel vagy egyenértékű favédelmi készítménnyel, a sebfelületet évente újra kell kezelni a gombás fertőzések megelőzése érdekében. A következő vegetációs időszakban kitörő új hajtásokat válogatni szükséges (megfelelő növekedési erélyű vesszők egy része tartandók meg, optimális pozíció a kialakítandó új koronán belül). A kitörő hajtásokat rendszeresen ellenőrizni kell, mivel az alvórügyből fejlődő ágrendszer szöveti struktúrája járulékos, az a szállítószöveti struktúrához nem szervesen kapcsolódik, így könnyen „kifordul”, tőből kitörhet. A fa stabilizálása nem megoldható, mivel nagyjából a társasházak udvarainak a közepén áll, de olyan magas építmény nincs a közelében, melyhez köthető lenne, ellenben az alatta lévő építményeket (kerítések, melléképületek, közösségi teresedések) veszélyezteti.</p>	<p>3</p>

4 – FEHÉR EPERFA (*MORUS ALBA*, PALÁNKOS GYÖKERŰ) - MEGTARTANDÓ

Fafaj: Fehér eperfa (*Morus alba*)

Státusz: idegenhonos, invazív, díszfa.

Törzsátmérő (1 m magasan mérve): cca. 37 cm

Törzskörméret (1 m magasan mérve): cca. 116 cm

Faállapot: Jelentős koronaredukcióval megtartható.

A gyökér és termőhely vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Gyökérzet látható erős felszíni károsodása, jelentősen kedvezőtlen termőhelyen</p> <p>Indoklás: Az eperfa talajfelszíne két síkra tagolódik, az alacsonyabbik részt közösségi térként használják, kavicságyással és műanyag fűszővettel („holland gyepter”) takart, emiatt ez a rész nem értékelhető favédelmi szempontból. Az alacsonyabbik térszínen található a gyökérnyak és egy nagy méretű, palánkos támasztógyökér látható, ez a gyökér jelentős szélterhelésről, a fa stabilizációs „erőfeszítéséről” árulkodik.</p> 	2

A fatörzs vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb).</p> <p>Indoklás: A fa törzse rendkívül rövid, terhelt koronaalapú, kb. 1,5 m magasságban két darab, V-alakban, villásan elágazik. A V-alakú elágazás a fás szárúakra jellemző másodlagos vastagodás miatt kettéhasadhat. A koronaalapban korhadás, bakteriális folyás látható. A vágágak odvasodnak.</p> 	<p>4</p>

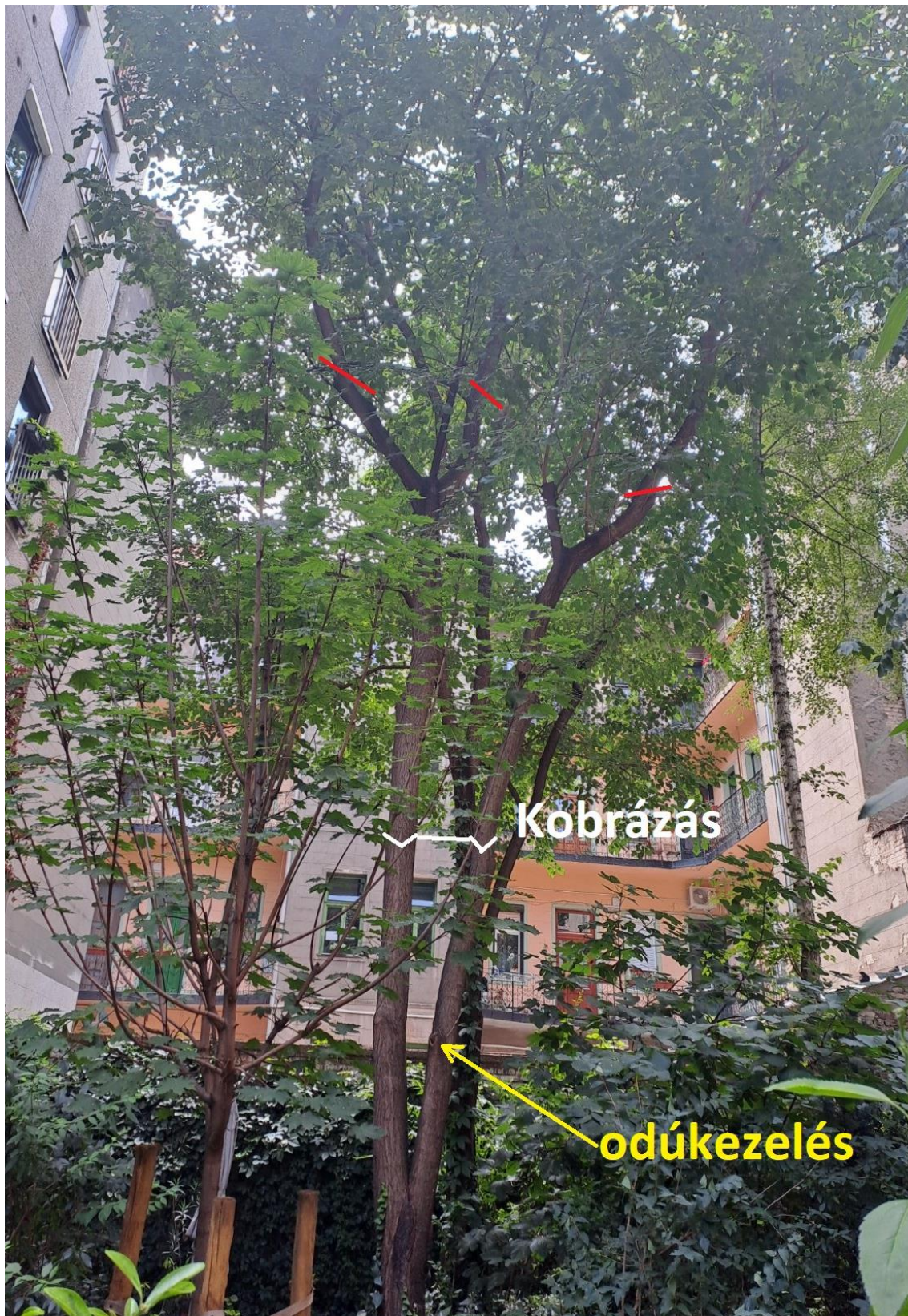
A korona vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Jelentős lombvesztés.</p> <p>Indoklás: A koronát több évvel ezelőtt részben csonkolták, talajról és létráról elérhető magasságú oldalágakat részben eltávolították, ezért a korona még inkább felnyurgult, benne csonkok és korhadások láthatók. Akorona jelentősen redukálendő a fa stabilizálása és</p>	<p>3</p>

megmentése érdekében. Szükséges a korona jelentős redukciója a súlypont gyökérnyakhoz közelítése érdekében, a 2 vázág stabilizálása, kibrázása (vagy más, ezzel egyenértékű stabilizálása), odúkezelés, koronaalap tisztítás és kezelés, szükség esetén vízelvezető furattal ellátása.

A fa javasolt ifjítási pontja:

Ápolás mértéke

Értékelés	Osztályzat
A fa ápolatlan. Indoklás: Korábban szakszerűtlen ágeltávolítások, csonkolások láthatók, amelyek miatt a fa egészségi állapota romlott. A sebfelületek nem voltak kezelve, vagy ismételten kezelve. A vázág odvasodik, koronaalpból bakteriális folyás látható.	2

Életképesség értékelése

Értékelés	Osztályzat
Egy évtizeden belül lecserélendő. Indoklás: A talajt világháborús törmelék alkotja, a talaj két térszintű, részben kavicsos, a tenyészterület közel fele holland műfűvel takart, a két térszint támfal választja el. A fa súlypontja magasan található, ami a talaj két szintje miatt kockázatos, a szélnyomás a magasabbik térszint felől érkezik, az alacsonyabbik térszint a lakóház oldalában található, a támfal statikai ellenőrzésre szorul. A fa csak jelentős koronaredukcióval, odúkezeléssel, koronaalap kezeléssel, és vázág kobrázással tartható meg. Metszéskor szívóhajtások megtartása szükséges. Metszés után közvetlenül le kell kezelni a metszlapot Fagél-lel vagy egyenértékű favédelmi készítménnyel, a sebfelületet évente újra kell kezelni a gombás fertőzések megelőzése érdekében. A következő vegetációs időszakban kitörő új hajtásokat válogatni szükséges (megfelelő növekedési erélyű vesszők egy része tartandók meg, optimális pozíció a kialakítandó új koronán belül). A kitörő hajtásokat rendszeresen ellenőrizni kell, mivel az alvórügyből fejlődő ágrendszer szöveti struktúrája járulékos, az a szállítószöveti struktúrához nem szervesen kapcsolódik, így könnyen „kifordul”, tőből kitörhet. A fa stabilizálása nem megoldható, mivel nagyjából a társasházak udvarainak a közepén áll, de olyan magas építmény nincs a közelében, melyhez köthető lenne, ellenben az alatta lévő építményeket (kerítések, melléképületek, közösségi teresedések) veszélyezteti.	3

5 – KÖZÖNSÉGES NYÍR (*BETULA PENDULA*, GOLYVÁS) – KIVÁGANDÓ

Fafaj: Közönséges nyír(fa) (*Betula pendula*)

Státusz: őshonos, pionír, puhafa

Törzsátmérő (1 m magasan mérve): cca. 30 cm

Törzskörméret (1 m magasan mérve): cca. 94 cm

Faállapot: Közvetlen élet- és vagyonszükségleti okból kivágandó!

A gyökér és termőhely vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>A gyökérzet erős, legalább 50 %-os károsodása, nagyon rossz feltételekkel rendelkező termőhelyen.</p> <p>Indoklás: A talaj világháborús törmelék. A gyökérnyakat kb 40 cm átmérőjű gyökérgolyva (<i>Agrobacterium tumefaciens</i>) károsítja. A golyvás gyökérnyak törési pont, tőből kitörhet a fa, ezért sürgősen kivágandó!</p>	1
	

A fatörzs vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb).</p> <p>Indoklás: A törzs egyenes, hengeres, ágtisza, felnyurgult, pózna szerű, felületén néhány gallyalap bekorhadással.</p> 	<p>4</p>

A korona vizuális osztályozása

Értékelés	Osztályzat
<p>Jelentős lombvesztés.</p> <p>Indoklás: A fajra jellemző és a fa méretéhez képest gyengén fejlett korona, mivel a környező fák szorításában felnyurgult, felkopaszodott, fejnehéz. Koronaalap lényegében nem alakult ki, a korona gyengén fejlett oldalágakból áll, vázágakról nem beszélhetünk.</p>	<p>3</p>

Ápolás mértéke

Értékelés	Osztályzat
<p>A fa kismértékű ápoláshiányt mutat.</p> <p>Indoklás: A törzsön található gallyak beszáradási alapjai nincsenek kezelve, a fa lényegében öntisztult a száraz részeitől.</p>	4

Életképesség értékelése

Értékelés	Osztályzat
<p>Sürgősen lecserélendő állapota vagy károkozása miatt (baleset vagy építmény-rongálás veszélye).</p> <p>Indoklás: A gyökérgolyva nem gyógyítható és nem kezelhető betegség, melyet baktériumos fertőzés okoz. A megváltozott, „burjánzó”, daganatjellegű golyva szöveti struktúrája rendellenes, törési pont alakul ki. Mivel a gyökérnyak viseli a fa teljes tömegét és stabilizálja azt, összeköti a földfeletti részeket a gyökérrzettel így az itt kialakuló súlyos, életveszélyes sérülések esetén a fa nem megtartható, élet- és vagyonbiztonsági okból sürgősen lecserélendő!</p>	1

Budapest, 2023. július 17.

Dr. Kerényi-Nagy Viktor
minősített favizsgáló
FV-23/020